NORAKSTS
Lieta Nr.A42448305
AA43-0630-07/9

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā, 2007.gada 1.augustā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja S.Liniņa,
tiesneši V.Endzelis un U.Bērziņš,

piedaloties pieteicējiem *D.R.*, *A.L.*, atbildētājas – Rīgas domes pārstāvim Gintam Zēlam,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz *D.R.* un *A.L.* pieteikumu par Rīgas domes faktisko rīcību, nesniedzot atbildi uz pieteicēju iesniegumu un pienākuma uzlikšanu atbildētājai izskatīt iesniegumu un sniegt atbildi pēc būtības, kā arī par morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzību, sakarā ar *D.R.* un *A.L.* apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 24.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] 2005.gada 17.oktobrī Rīgas domes Apmeklētāju pieņemšanas centrs „Vienas pieturas aģentūra" no *D.R.* un *A.L.* saņēma Rīgas domes priekšsēdētājam adresētu iesniegumu, kurā iesniedzēji pieprasīja:

[1.1] reģistrēt viņu spēkā esošo dzīvojamās telpas īres līgumu, kas noslēgts 1992.gada 28.decembrī un izveidot tam pielikumu Nr.1, pamatojoties uz Rīgas domes 2002.gada 19.novembra lēmumu Nr.1829 „Par dzīvojamo telpu īres parauglīguma apstiprināšanu un pašvaldības dzīvojamo telpu īres un apakšīres līguma uzskaiti" 4.punktu, kā arī uz likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 8.pantu;

[1.2] noformēt un izsniegt visus nepieciešamos dokumentus dzīvokļa privatizācijai;

[1.3] anulēt ziņas par deklarēto dzīvesvietu Rīgā, */dzēsta adrese/* personām, kuras Latvijā nedzīvo kopš 1996. gada;

[1.4] reģistrēt dzīvesvietu *A.L.* sievai *D.R.* dzīvoklī, kura atbildīgais īrnieks ir *A.L.*, kā to paredz Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 3.panta otrā daļa;

[1.5] veikt nepieciešamos remonta un rekonstrukcijas darbus ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/*, kā to paredz 1992.gada 28.decembra dzīvojamās telpas īres līguma Nr.58 5.6.punkts;

[1.6] sniegt tehniski ekonomiskos aprēķinus par paveikto mājas apsaimniekošanā kopš 1992.gada, kā to paredz 1992.gada 28.decembra dzīvojamās telpas īres līguma Nr. 58 5.5. punkts;

[1.7] kompensēt izdevumus 60 (sešdesmit) latu apmērā, kas radušies ierēdņu ļaunprātīgas rīcības rezultātā saskaņā ar kvītīm par jurista pakalpojumu apmaksu.

[2] 2005.gada 7.novembrī Administratīvajā rajona tiesā saņemts *D.R.* un *A.L.* (turpmāk arī – pieteicēji) pieteikums par Rīgas domes bezdarbību.

Pieteikumā norādīts, ka pieteicēji 2005.gada 17.oktobrī vērsušies ar iesniegumu Rīgas domē. Rīgas domes komunālā departamenta komunālās saimniecības pārvalde 2005.gada 28.oktobra vēstulē Nr.DK - 5-21599-ap sniegusi atbildi, ka atbildes sagatavošanai ir nepieciešama papildus informācija un atbilde tikšot sniegta pēc tās saņemšanas, līdz 2005.gada 25.novembrim.

Pieteicēji uzskata, ka šo prasību aizkavēta izpilde un neatbilstība tiesību normām ir pretrunā ar Administratīvā procesa likuma (turpmāk – APL) pamatprincipiem – privātpersonu tiesību ievērošanas principu, tiesiskuma principu un tiesiskās paļāvības principu.

Pieteicēji lūdz tiesu uzdot Rīgas domei izpildīt pieteicēju prasības, kas uzskaitītas iesniegumā.

2006.gada 4.aprīlī Administratīvajā rajona tiesā saņemti pieteikuma papildinājumi ar prasījumu par morālā kaitējuma Ls 300 un mantiskā zaudējuma Ls 60 apmērā atlīdzinājumu, norādot, ka Rīgas domes struktūrvienību ierēdņu visatļautības dēļ, neizskatot viņu iesniegumos uzdotos jautājumus un nesniedzot atbildi pēc būtības, jūtas dziļi pazemoti. Šādā veidā rupji tiek pārkāptas pieteicēju tiesības, kas saistītas ar dzīvojamo telpu īri un īres līguma noteikumiem, personu dzīvesvietas deklarēšanu un deklarētās dzīvesvietas anulēšanu. Tāpat pieteicēji prasa atlīdzināt mantiskos zaudējumus Ls 60 apmērā par SIA „Inlat Plus" sniegtajām juridiskajām konsultācijām.

[3] Ar Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 24.aprīļa spriedumu *D.R.* un *A.L.* pieteikums apmierināts daļā. Rīgas domes faktiskā rīcība, nesniedzot savlaicīgu atbildi uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu un neizskatot pēc būtības jautājumu par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu atzīta par prettiesisku un nepamatotu, bet pieteikums daļā par morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu noraidīts.

Spriedums pamatots ar šādiem apsvērumiem.

[3.1] Lietā ir strīds par to, vai Rīgas dome, savlaicīgi nesniedzot atbildi uz pieteicēju iesniegumu, kā arī nesniedzot atbildi pēc būtības, nav pārkāpusi pieteicēju normatīvajos aktos noteiktās tiesības, kā arī par to, vai ar iestādes faktisko rīcību pieteicējiem nav nodarīts morālais kaitējums un mantiskais zaudējums.

[3.2] Saskaņā ar Latvijas Republikas Satversmes 104. pantu ikvienam ir tiesības likumā paredzētajā veidā vērsties valsts vai pašvaldības iestādēs ar iesniegumiem un saņemt atbildi pēc būtības.

Atbilstoši likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 1.pantam ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai ir tiesības griezties valsts un pašvaldību institūcijās ar mutvārdu un rakstveida iesniegumiem, sūdzībām un priekšlikumiem un saņemt atbildi pēc būtības šajā likumā noteiktajā kārtībā. Šā likuma 3. pants noteic, ka valsts un pašvaldību institūcijām ir jāpieņem iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi, savas kompetences ietvaros un šajā likumā noteiktajos termiņos tie jāizskata, jāpieņem attiecīgs lēmums un jādod iesniedzējam atbilde.

Iepriekšminētā likuma 8.panta pirmā daļa paredz, ka valsts vai pašvaldības institūcijai, kas saņēmusi iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu, tas jāreģistrē Ministru kabineta noteikumos noteiktajā kārtībā un jāpieņem viens no šādiem lēmumiem: 1) septiņu dienu laikā nosūtīt iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu citai – šajā lietā kompetentai institūcijai, par to paziņojot iesniedzējam, ja iesnieguma, sūdzības vai priekšlikuma izskatīšana neietilpst šīs valsts vai pašvaldības institūcijas kompetencē; 2) 15 dienu laikā atbildēt iesniedzējiem, ja iesnieguma, sūdzības vai priekšlikuma izskatīšanai nav nepieciešama papildu pārbaude vai nav jāpieprasa papildu ziņas; 3) 30 dienu laikā atbildēt iesniedzējam, ja iesnieguma, sūdzības vai priekšlikuma izskatīšanai ir nepieciešama papildu pārbaude vai jāpieprasa papildu ziņas; šādos gadījumos par papildu pārbaudi jāpaziņo iesniedzējam. Ja objektīvu iemeslu dēļ 30 dienu termiņu nav iespējams ievērot, par to paziņo iesniedzējam.

Pamatojoties uz iepriekšminētajām tiesību normām, tiesa secina, ka iestādei ir pienākums likumā noteiktajā termiņā sniegt rakstveida atbildi pēc būtības uz iesniedzēja iesniegumu. Gadījumā, ja ir nepieciešama papildu pārbaude vai papildu informācijas iegūšana, atbildes sniegšanas termiņš var tikt pagarināts, taču šajā gadījumā par to obligāti jāpaziņo iesniedzējam.

[3.3] No lietas materiāliem izriet, ka Rīgas domes priekšsēdētājs uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra, kā arī 2005.gada 2.novembra iesniegumiem ir sniedzis atbildi 2006.gada 2.janvārī (vēstule Nr. RD-06-12-ap; l.l.51).

Lai gan iepriekšminētajā atbildē ir norādīts, ka Rīgas domes Komunālais departaments ir sniedzis pieteicējiem starpatbildi, norādot, ka atbildes sagatavošanai ir nepieciešama papildu informācija, tiesa konstatē, ka šajā 2005.gada 28.oktobra vēstulē Nr.DK-05-21599-ap (l.l.16) ir norādīts, ka atbilde tiks sniegta līdz 2005.gada 25.novembrim.

Tā kā atbilde ir tikusi sniegta tikai 2006. gada 2. janvārī, tiesa secina, ka iestāde ir pārkāpusi normatīvajos aktos noteikto termiņu atbildes sniegšanai.

Ņemot vērā iepriekšminēto, tiesa atzīst, ka atbildētājas rīcība, nesniedzot savlaicīgi atbildi uz pieteicēju iesniegumu, ir atzīstama par prettiesisku un nepamatotu.

[3.4] Izvērtējot Rīgas domes priekšsēdētāja 2006.gada 2.janvārī sniegto atbildi (vēstule Nr. RD-06-12-ap), tiesa uzskata, ka atbildētāja savas kompetences ietvaros ir pēc būtības sniegusi atbildes uz pieteicēju iesniegumā minētajiem jautājumiem, izņemot uz jautājumu par mantiskās kompensācijas atlīdzināšanu Ls 60 apmērā.

Pastāvot šādiem apstākļiem, tiesa uzskata, ka pieteicēju prasījums par pienākuma uzlikšanu atbildētājai sniegt atbildi pēc būtības uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu daļā par mantiskās kompensācijas atlīdzināšanu ir apmierināms, bet pārējā daļā noraidāms.

[3.5] Saskaņā ar APL 92. pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Kā izriet no lietas materiāliem, strīdi starp pieteicējiem un dažādām Rīgas domes institūcijām par dažādiem jautājumiem ir bijuši jau ilgstoši, par ko liecina pieteicēju un atbildētājas institūciju amatpersonu sarakste.

Tiesa konstatē, ka pieteicēji pieteikumā ir norādījuši, ka morālais kaitējums ir izpaudies kā sociāla spriedze un neuzticēšanās ierēdņiem un valstij, jo Rīgas domes ierēdņu rīcības dēļ pieteicēji nevar privatizēt un iegūt īpašumā dzīvokli, *D.R.* nevar deklarēt savu dzīvesvietu, savukārt tā visa rezultātā ģimenē parādās neiecietība un nervozitāte.

Lai gan pieteicēji ir norādījuši, ka morālais kaitējums (iepriekš minētās sekas) ir iestājušās tāpēc, ka tiem nav sniegta savlaicīga atbilde pēc būtības, tiesa secina, ka nav konstatējama tieša cēloņsakarība starp atbildes nesniegšanu normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu un pieteicēju minētajām sekām.

[3.6] No lietā esošajām SIA „Inlat Plus" 2005.gada 12.oktobra un 2005.gada 14.oktobra kvītīm (l.l.15) izriet, ka pieteicējs *A.L.* ir samaksājis šai firmai Ls 60 par telpu īres līgumu. No lietā esošās informatīvās izziņas (bez datuma; l.l.9-10) redzams, ka SIA „Inlat Plus" ir sagatavojusi informāciju par īres līgumu un deklarētās dzīvesvietas anulēšanu.

Ņemot vērā, ka pieteicēju iesniegums Rīgas domes priekšsēdētājam ir iesniegts 2005.gada 17.oktobrī, bet pieteicēji ir saņēmuši juridiskos pakalpojumus no SIA Inlat Plus" pirms šī iesnieguma iesniegšanas atbildētājai, tiesa secina, ka prasījums par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu nav attiecināms uz ierosināto administratīvo lietu par atbildētājas faktisko rīcību (bezdarbību), nesniedzot atbildi uz pieteicēju iesniegumu.

[4] Par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 24.aprīļa spriedumu *D.R.* un *A.L.* iesniedza apelācijas sūdzību.

Apelācijas sūdzība pamatota ar šādiem apsvērumiem.

[4.1] Pieteicēji norāda, ka joprojām nav saņēmuši visus nepieciešamos dokumentus dzīvokļa privatizācijai, kurus prasīja izsniegt, nav saņemta arī uzziņa par tehniski ekonomiskiem aprēķiniem par paveikto mājas

apsaimniekošanā kopš 1992.gada un atbilde pēc būtības par prasību veikt nepieciešamos remonta un rekonstrukcijas darbus ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/*.

[4.2] Pieteicēji uzskata, ka prasījums par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu 60 Ls apmērā ir attiecināms uz atbildētājas faktisko rīcību, nesniedzot atbildi par pieteicēju prasību izpildi un neizpildot tās.

Pieteicēji norāda, ka SIA „Inlat Plus" uzziņa tika izmantota jau pēc tam, kad bija ierosināta administratīvā lieta un pamatojoties uz šo uzziņu, pieteicēji panākuši, ka tika dots rīkojums reģistrēt pieteicēju dzīvojamās telpas īres līgumu.

[4.3] Atbildētāja tiesas sēdē iesniegto uzziņu par 2005.gada izlietotajiem naudas līdzekļiem mājas apsaimniekošanā pieteicēji neuzskata par atbildi pēc būtības, jo pieteicēji prasījuši sniegt arī tehniski ekonomiskos aprēķinus par mājas apsaimniekošanu kopš 1992.gada. Turklāt minētajā uzziņā nav uzziņas izsniedzēja rekvizīti un tā nav parakstīta, tāpēc to nevar uzskatīt par dokumentu.

[4.4] Pieteicēji uzskata, ka prasījums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu Ls 300 apmērā ir pamatots, jo pieteicēji jūtas dziļi pazemoti Rīgas domes struktūrvienību ierēdņu visatļautības dēļ, neizskatot iesniegumos uzdotos jautājumus un nesniedzot atbildi pēc būtības, šādā veidā rupji pārkāpjot pieteicēju tiesības, saistītas ar dzīvojamo telpu īri un īres līguma noteikumiem, personu dzīves vietas deklarēšanu un deklarētās dzīves vietas anulēšanu. Rīgas domes struktūrvienību ierēdņi, piesolot, ka pieteicēju ģimene tiks izlikta no dzīves vietas, jauna līguma nenoslēgšanas gadījumā, radīja pieteicējiem pārdzīvojumus un bažas par to, ka pieteicēju ģimene ar mazgadīgu bērnu var palikt bez dzīves vietas, ja dzīvību zaudētu ģimenes loceklis, kam līdz 2006.gada 12.janvārim vienīgajam bija likumīgas tiesības dzīvot minētajā dzīvesvietā.

Radītais morālais kaitējums izpaudās kā pastāvīgs uztraukums par to, ka pieteicēja nav sasniedzami tiesiskajās attiecībās ar valsti. Šādā veidā, ierēdņu rīcības dēļ, pieteicēja bija spiesta pārkāpt Dzīvesvietas deklarēšanas likumu.

Minēto ierēdņu attieksme pieteicējiem radījusi sociālo spriedzi, pasliktinājusi pašsajūtu un radījusi neuzticēšanos ierēdņiem vispār, bet dēļ viņiem – arī neuzticēšanos valstij, ko pieteicēji arī uzskata par morālu kaitējumu.

Lai panāktu Rīgas domei uzdoto jautājumu izskatīšanu pēc būtības, pieteicēji bija spiesti tērēt savu personīgo laiku, tādā veidā neveltot to savam mazgadīgajam bērnam, ko pieteicēji uzskata par morālo kaitējumu.

[5] Tiesas sēdē pieteicēji atsauca apelācijas sūdzībā izteikto prasījumu Rīgas domei sniegt atbildi pēc būtības un izsniegt visus nepieciešamos dokumentus dzīvokļa privatizācijai. Pārējā daļā pieteicēji apelācijas sūdzību uzturēja, papildus paskaidrojot, ka strīdus būtība ir Rīgas domes 2006.gada 2.janvāra atbildes nesniegšana termiņā un atbildes nesniegšana pēc būtības uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu.

Atbildētājas pārstāvis apelācijas sūdzību neatzina un lūdza pieteikumu noraidīt.

Motīvu daļa

[6] Iepazinusies ar lietas materiāliem un noklausījusies lietas dalībnieku paskaidrojumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka apelācijas sūdzība ir nepamatota un pieteikums ir noraidāms.

[7] Saskaņā ar APL 302.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajā sūdzībā.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 24.aprīļa spriedums nav pārsūdzēts daļā, ar kuru Rīgas domes faktiskā rīcība, nesniedzot savlaicīgu atbildi uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu un neizskatot pēc būtības jautājumu par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu, atzīta par prettiesisku un nepamatotu, daļā, ar kuru uzlikts par pienākumu atbildētājai 30 dienu laikā no sprieduma stāšanās spēkā izskatīt pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu daļā par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu. Tādējādi minētājās daļās pirmās instances tiesas spriedums ir stājies likumīgā spēkā.

Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka apelācijas sūdzība ir iesniegta par Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 24.aprīļa spriedumu daļā, ar kuru noraidīts pieteicēju pieteikums par pienākuma uzlikšanu atbildētājai sniegt atbildi pieteicējiem pēc būtības uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumā Rīgas domes priekšsēdētājam izteiktajām prasībām saņemt uzziņu par tehniski ekonomiskiem aprēķiniem par paveikto mājas apsaimniekošanā kopš 1992.gada un veikt nepieciešamos remonta un rekonstrukcijas darbus ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/*. Tāpat pieteicēji pārsūdzējuši spriedumu daļā, ar kuru noraidīts prasījums par morālā un materiālā kaitējuma atlīdzinājumu. Tādējādi Administratīvā apgabaltiesa izskata pieteikumu pēc būtības tikai daļā par iepriekš minētajiem prasījumiem.

[8] Kā jau to norādījusi pirmās instances tiesa [3.2], no Latvijas Republikas Satversmes 104.panta un likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 1.panta izriet, ka personai ir tiesības uz atbildi, turklāt uz atbildi pēc būtības. Iestādes rīcība, nesniedzot personai atbildi pēc būtības uz iesniegumu, ir atzīstama par faktisko rīcību un par to veicama kontrole tiesā.

Atbilstoši likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 3.pantam, valsts un pašvaldību institūcijām ir jāpieņem iesniegumi, sūdzības un priekšlikumi, savas kompetences ietvaros un šajā likumā noteiktajos termiņos tie jāizskata, jāpieņem attiecīgs lēmums un jādod iesniedzējam atbilde. Saskaņā ar likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un

pašvaldību institūcijās" 8.panta pirmās daļas 1.punktu, ja iesnieguma, sūdzības vai priekšlikuma izskatīšana neietilpst šīs valsts vai pašvaldības institūcijas kompetencē, valsts vai pašvaldības institūcijai, kas saņēmusi iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu, tas jāreģistrē Ministru kabineta noteikumos paredzētajā kārtībā un septiņu dienu laikā jānosūta iesniegumu, sūdzību vai priekšlikumu citai - šajā lietā kompetentai institūcijai, par to paziņojot iesniedzējam.

Tādējādi no minētajām tiesību normām izriet, ka iestāde var izskatīt tikai tos personu iesniegumus, kas ietilpst tās kompetencē un uz tiem sniegt atbildi pēc būtības.

Turklāt, kā norādījis Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments, atbildes sniegšana uz iesniegumu aprobežojas tieši ar atbildi uz iesniegumu un neietver citas faktiskās vai tiesiskās darbības, kuras iestāde varētu veikt savas kompetences ietvaros. Proti, pieteicēji, atsaucoties uz Satversmes 104.pantu un likumu „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās", nevar prasīt, lai atbildot uz iesniegumu, iestāde veiktu darbības, kuras nav reglamentētas ar minētajām normām *(skat. Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamenta 2007.gada 8.marta sprieduma lietā Nr.SKA-69/2007 8.punktu)*.

[9] No lietas materiāliem izriet, ka pieteicēji 2005.gada 17.oktobra iesniegumā Rīgas domes priekšsēdētājam cita starpā pieprasījuši veikt nepieciešamos remonta un rekonstrukcijas darbus ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/*, jo vairāku gadu garumā tek dzīvokļa griesti un siena, par ko ir sastādīti vairāki akti; sniegt tehniski ekonomiskos aprēķinus par paveikto mājas apsaimniekošanā kopš 1992.gada (l.l.8).

Uz minēto iesniegumu Rīgas domes priekšsēdētājs 2006.gada 2.janvāra vēstulē Nr. RD-06-12-ap (l.l.51) informējis, ka attiecībā par veiktajiem remonta darbiem dzīvojamā ēkā */dzēsta adrese/*, Rīgā, saskaņā ar Rīgas pašvaldības SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs" 2005.gada 9.novembrī sniegto informāciju, 2004.gada un 2005.gadā remonta darbi darbuzņēmēju spēkiem nav veikti; finanšu līdzekļu uzkrājums uz 2005.gada 1.oktobri ir Ls 1062,86; 2006.gadā ir plānots veikt aukstā ūdens apakšējās sadales nomaiņu; 2004.gada un 2005.gadā SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs" nav saņēmis nevienu pieteikumu par 35.dzīvokļa noliešanu. Papildus informējis, ka SIA „Kurzemes namu apsaimniekotājs" ir dibināta uz Rīgas domes 2003.gada 25.novembra lēmumu Nr.2691 un nav ar Rīgas domes 2003.gada 16.decembra lēmumu Nr.2733 likvidētā Rīgas Kurzemes rajona pašvaldības uzņēmuma „Kurzemes nami" saistību un tiesību pārņēmēja.

[10] Lietā nav strīda par to, ka uz iesnieguma iesniegšanas brīdi Rīgas dome bija dzīvojamās mājas */dzēsta adrese/*, Rīgā īpašniece, savukārt pieteicējs *A.L.* – pašvaldības dzīvokļa īrnieks. Līdz ar to jautājumi, kas izriet no īres līguma, kas noslēgts ar *A.L.*, bija Rīgas domes kompetencē.

Izvērtējot pieteicējiem sniegto atbildi, atbilstoši iepriekš minētajām tiesību normām [8], kopsakarā ar citiem lietas materiāliem Administratīvā apgabaltiesa secina, ka Rīgas dome, sniedzot 2006.gada 2.janvāra atbildi pieteicējiem, ir izpildījusi no likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" izrietošo pienākumu sniegt atbildi uz iesniegumu pēc būtības, jo savā atbildē ir sniegusi informāciju par remontdarbiem un finanšu līdzekļiem dzīvojamās ēkas Rīgā, */dzēsta adrese/* apsaimniekošanā, paskaidrojusi par dzīvojamās ēkas apsaimniekotājiem, kuru tiešā kompetencē ir uzturēt dzīvojamo māju kārtībā. Tā kā atbilde ir sniegta, apgabaltiesa atzīst, ka pārsūdzētā iestādes rīcība nav atzīstama par prettiesisku. Tas apstāklis, ka iestādes atbildes saturs nav atbilstošs personas gribai, pats par sevi nenozīmē, ka tās rīcība ir prettiesiska.

[11] Vienlaikus Administratīvā apgabaltiesa uzskata, ka pieteicēji, lūdzot atbildi uz iesniegumu, faktiski vēlējušies panākt starp *A.L.* un Rīgas pašvaldību noslēgtā īres līguma nosacījumu izpildi, kas saistīti ar mājas apsaimniekošanu, proti, ar izīrētāja pienākumu veikt ēkas kapitālo remontu, kā arī kārtējo remontu, kas neietilpst īrnieka pienākumos, kā arī ar izīrētāja pienākumu uzrādīt iedzīvotājam pēc tā lūguma viņa dzīvojamās mājas ekspluatācijas izdevumu tāmi (skat. pieteikumu l.l.4 un īres līgumu l.l.13).

Tātad faktiski starp pieteicēju *A.L.* un atbildētāju pastāv civiltiesisks strīds, jo īres tiesiskās attiecības regulē likums „Par dzīvojamo telpu īri" un, ievērojot minētā likuma 1.panta nosacījumus, puses, kuras dzīvojamās telpas īres tiesiskās attiecības nodibina uz īres līguma pamata, no šīm tiesiskajām attiecībām izrietošos savstarpējos strīdus risina savstarpēji vienojoties vai civilprocesuālā kārtībā. Tātad starp *A.L.* un dzīvojamās telpas īpašnieku pastāv civiltiesiskas attiecības, kas izriet no dzīvojamās telpas īres līguma. Līdz ar to, lai pieteicējs panāktu atbildētājam izteikto prasību [9] izpildi, pieteicējam savu aizskarto tiesību un interešu aizstāvībai jāvēršas vispārējās jurisdikcijas tiesā.

[12] Latvijas Republikas Satversmes 92.pants cita starp noteic, ka nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Savukārt saskaņā ar APL 92.pantu ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņiem nodarīts ar iestādes faktisko rīcību.

Pieteicēji uzskata, ka ar atbildes nesniegšanu termiņā un atbildes nesniegšanu pēc būtības uz 2005.gada 17.oktobra iesniegumu, viņiem ir nodarīts morālais kaitējums, ko pieteicēji lūdz atlīdzināt.

[13] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pants paredz, ka morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Likuma 11.panta trešā daļa

nosaka, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums, savukārt saskaņā ar likuma 14.panta pirmo daļu personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzdalību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus.

Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments 2006.gada 17.janvāra spriedumā lietā Nr.SKA-8 norādījis, ka, izlemjot jautājumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu, tiesai, lai noteiktu tiesības uz atlīdzinājumu, jākonstatē tieša cēloņsakarība starp iestādes prettiesisko rīcību un cietušajam nodarīto kaitējumu, tas ir jākonstatē objektīva saikne starp iestādes rīcību un tās radītajām laika ziņā sekojošām kaitējumu radošām sekām. Proti, jākonstatē, ka minētā rīcība rada un nosaka šo seku iestāšanās reālu iespēju un ir galvenais faktors, kas nenovēršami radījis šīs sekas. *(Sk. sprieduma 17.3 punktu).*

Ievērojot minēto, Administratīvā apgabaltiesa secina, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma piešķiršanai nepieciešams konstatēt šādus apstākļus:

- personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums;
- personas morālas ciešanas;
- cēloniskais sakars starp prettiesisku rīcību un kaitējumu.

Konstatējot norādītos apstākļus, tiesai, ņemot vērā visus konkrētās lietas faktiskos apstākļus, jānosaka morālā kaitējuma apmērs.

[14] Šajā lietā spēkā ir stājies Administratīvās rajona tiesas 2006.gada 24.aprīļa spriedums daļā, ar kuru Rīgas domes faktiskā rīcība, nesniedzot savlaicīgu atbildi uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu un neizskatot pēc būtības jautājumu par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu, atzīta par prettiesisku un nepamatotu.

Tādējādi lietā ir konstatējams pieteicēju tiesību prettiesisks aizskārums. Tālāk vērtējams, vai šis aizskārums bijis būtisks, proti, tāds, kas izraisīja vai varēja izraisīt pieteicēju morālas ciešanas.

[15] Personas morālas ciešanas ir tiesai vērtējams jautājums, kura rezultātā tiesai jākonstatē apstākļi, kas izraisījuši morālas ciešanas un šo ciešanu apmērs. Konkrētajā lietā Administratīvajai apgabaltiesai jānoskaidro, kādā veidā un apmērā atbildes nesniegšana termiņā radīja morālas ciešanas pieteicējam.

Pieteicēji norāda, ka viņi jūtas dziļi pazemoti Rīgas domes struktūrvienību ierēdņu visatļautības dēļ, neizskatot iesniegumos uzdotos jautājumus termiņā, šādā veidā rupji pārkāpjot pieteicēju tiesības, saistītas ar dzīvojamo telpu īri un īres līguma noteikumiem, personu dzīves vietas

deklarēšanu un deklarētās dzīves vietas anulēšanu. Minēto ierēdņu attieksme radījusi sociālo spriedzi, pasliktinājusi pašsajūtu un neuzticēšanos ierēdņiem.

Izvērtējot, vai norādītie apstākļi ir radījuši pieteicējiem morālas ciešanas, kas būtu par pamatu morālā kaitējuma atlīdzināšanai, Administratīvā apgabaltiesa secina tālāk minēto.

[16] Kā sekas, kas iestājušās pieteicējiem dēļ atbildes nesaņemšanas likumā noteiktā termiņā, pieteicēji uzskaita tos viņiem būtiskos jautājumus, kuru risināšana tikusi kavēta dēļ tā, ka iestāde laicīgi nesniedz atbildi uz pieteicēju iesniegumu.

Kā izriet no pirmās instances tiesas sprieduma, iestāde pārkāpusi likuma „Iesniegumu, sūdzību un priekšlikumu izskatīšanas kārtība valsts un pašvaldību institūcijās" 8.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto atbildes sniegšanas termiņu un kārtību, kas noteic pienākumu 30 dienu laikā atbildēt iesniedzējam, ja iesnieguma, sūdzības vai priekšlikuma izskatīšanai ir nepieciešama papildu pārbaude vai jāpieprasa papildu ziņas; šādos gadījumos par papildu pārbaudi jāpaziņo iesniedzējam. Ja objektīvu iemeslu dēļ 30 dienu termiņu nav iespējams ievērot, par to paziņo iesniedzējam.

No lietas materiāliem izriet, ka Rīgas domes priekšsēdētājs uz pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumu ir sniedzis atbildi 2006.gada 2.janvārī, pirms tam sniedzot starpatbildi, norādot, ka atbildes sagatavošanai ir nepieciešama papildu informācija un ka atbilde tiks sniegta līdz 2005.gada 25.novembrim. Tātad faktiski atbilde tika sniegta nedaudz vairāk kā ar viena mēneša nokavēšanos.

Tajā pašā laikā no lietas materiāliem redzams, ka pieteicēju 2005.gada 17.oktobra iesniegumā norādītie jautājumi saistībā ar īres līguma reģistrāciju, ziņu par deklarēto dzīves vietu anulēšanu, *D.R.* dzīves vietas deklarēšanu, dzīvokļa privatizācijas dokumentiem ir atrisināti par labu pieteicējiem.

Pie šādiem apstākļiem apgabaltiesas ieskatā pieteicēju tiesību aizskāruma smagums nav vērtējams kā būtisks un nav saistāms ar termiņa atbildes sniegšanai nokavējumu, līdz ar to administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicējiem nav radītas morālas ciešanas, kas būtu atlīdzināmas atbilstoši APL 8.nodaļas noteikumiem.

[17] Attiecībā par morālo kaitējumu, kas nodarīts ar atbildētāja prettiesisku rīcību, nesniedzot atbildi pēc būtības par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu, apgabaltiesa atzīst, ka nav konstatējam tieša cēloņsakarība starp prettiesisku rīcību un pieteicēju norādīto kaitējumu.

Izvērtējot lietas apstākļus, apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēji nav pietiekami pamatojuši, kā tieši izpaudies viņiem nodarītais morālais kaitējums tieši saistībā ar atbildes nesaņemšanu pēc būtības uz pieteicēju prasījumu kompensēt izdevumus par jurista pakalpojumiem. Turklāt apgabaltiesa nesaskata pamatu secinājumam, ka jautājuma par 60 Ls kompensāciju neizlemšana no iestādes puses rada būtisku pieteicēju interešu aizskārumu, kā rezultātā iestājušās dziļas psihiskas ciešanas pieteicējiem. Tas apstāklis, ka

iestāde administratīvā procesa ietvaros ir veikusi prettiesisku rīcību, rada tiesības personai šo faktisko rīcību pārsūdzēt. Savukārt pārsūdzības procesā augstāka iestāde vai tiesa veic administratīvā akta vai iestādes faktiskās rīcības tiesiskuma un pamatotības pārbaudi un novērš pieļautās nepilnības un pārkāpumus, kā tas ir noticis arī šajā gadījumā, jo tiesa ir uzlikusi par pienākumu iestādei izskatīt pieteicēju iesniegumu daļā par mantisko zaudējumu atlīdzināšanu.

Ņemot vērā konstatētos apstākļus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka ar pašvaldības prettiesisku rīcību, neatbildot uz iesniegumu par 60 Ls kompensāciju pēc būtības, nav radītas pieteicējiem morālas ciešanas, kas būtu atlīdzināmas atbilstoši APL 8.nodaļas noteikumiem.

Tā kā tiesa nav konstatējusi prettiesisku atbildes nesniegšanu pēc būtības uz pārējiem pieteicēju iesniegumā minētajiem jautājumiem, apgabaltiesai nav pamata par tiem vērtēt prasījumu par morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[18] Pieteicēji lūdz atlīdzināt mantiskos zaudējumus Ls 60 apmērā, kas radušies atbildētāja faktiskās rīcības rezultātā, proti, nesniedzot atbildi par pieteicēju prasību izpildi un neizpildot tās. Pieteicēji apelācijas sūdzībā norāda, ka zaudējumus veido samaksa SIA „Inlat Plus" par uzziņas sagatavošanu saistībā par pieteicēju tiesībām reģistrēt dzīvojamās telpas īres līgumu.

Ievērojot sprieduma [7] punktā konstatētās lietas izskatīšanas robežas apelācijas instancē, Administratīvā apgabaltiesa konstatē, ka pieteicēji nav pārsūdzējuši pirmās instances tiesas spriedumu daļā, ar kuru noraidīts pieteicēju pieteikums daļā par iestādes faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, nesniedzot atbildi pēc būtības par prasību reģistrēt dzīvojamās telpas īres līgumu un pienākuma uzlikšanu atbildētājam sniegt atbildi pēc būtības par šo jautājumu.

Tā kā pirmās instances tiesa atbildētāja rīcību, nesniedzot atbildi par prasību reģistrēt dzīvojamās telpas īres līgumu, nav atzinusi par prettiesisku, bet atlīdzinājumu var prasīt tikai saistībā par iestādes prettiesisku faktisko rīcību, pieteicēju prasījumam par mantiskā zaudējuma atlīdzināšanu nav tiesiska pamata, tādēļ tas ir noraidāms.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

n o s p r i e d a:

Noraidīt *D.R.* un *A.L.* pieteikumu par pienākuma uzlikšanu Rīgas domei sniegt atbildi pēc būtības uz 2005.gada 17.oktobra iesniegumā izteiktajām

prasībām saņemt uzziņu par tehniski ekonomiskiem aprēķiniem par paveikto mājas apsaimniekošanā kopš 1992.gada un veikt nepieciešamos remonta un rekonstrukcijas darbus ēkai Rīgā, */dzēsta adrese/*, par morālā kaitējuma un materiālo zaudējumu atlīdzināšanu.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētāja: *(paraksts)* S.Liniņa

Tiesneši *(paraksts)* U.Bērziņš

(paraksts) V.Endzelis

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnese S.Liniņa
Rīgā, 2007.gada 1.augustā